

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПАРЛАМЕНТ

Къабыл кёрюлген законла жашауну битеу сфераларын айнытыуа бурулупдула

КъМР-ни Парламентини кюз арты сессиясыны ахыр жыйылыуунда спикер Татьяна Егорова депутатны Законла чыгарыуучу органны жылны ичинде ишини итоглары бла шагъерей этгенди. Докладда белгиленгеннича, къабыл кёрюлген законла жашауну битеу сфераларын айнытыуа бурулупдула.

Татьяна Борисовна жаз башы эм кюз арты сессиялада тамамларга белгиленген жумушлары планы толтурулганын чертгенди. Битеу да бирге Парламентни 15 пленар жыйылыуу, президиумну 37 кенгеши, 7 парламент эм жамаут тынгылау, 30-дан аслам «правительстволу сагъат» бла «комитет сагъат», 17 «тёгерек стол» эмда комитетлени кенгертилген кенгешлери болгандыла. Жылны ичинде депутатла 67 республикалы законну жарашдырып, къабыл кёргенди. «Аладан хар ючюнчюсю къырал кзурулуш, адамланы праволарын бла эркинликлерин жалчытуу, жамаут кюркюусузлукъ эм жержерли самоуправленианы ишин кзурау бла байламлы эдиле», - дегенди спикер.

Аладан сора да, КъМР-ни

Конституциясына тюзетиуле кийирилгенди. «КъМР-де депутатны статусуну юсюнден» закон къабыл кёрюлген толтурулганын чертгенди. 23 закон а экономика эм финансла бла байламлыдыла. Аладан бек магъаналысы «КъМР-ни 2016 жылда эмда 2017-2018 жыллада план кеизиуде бюджетини юсюнден» документ не жаны бла да тынгылы сюзюлгенин чертгенди. Аны хайырындан а файдаланы бла къоранчлары бирге келишдирирге, артыкъда магъаналы жумушлага ахча бёлюрге онг чыкъганды. Келир жылны бюджетини файдалары 24 миллиард, къоранчлары 25,3 миллиард сом боллукъдула. Ол 1,3 миллиард сом дефицит бла кзуралганды. Ол а РФ-ни Бюджет кодексине келишеди.

Парламентарийле респу-

бликада жашагъанланы иш бла жалчытыуа да энчи магъана бергенди. ол жаны бла законопроектле хазырланып, къабыл кёрюлгенди. Ол санда Административ бузукълукъланы юсюнден кодексге кийирилген тюзетиулеге кёре белгиленген квоталаны чеклеринде акъылбалыкъ болмагъанланы эмда сакъатланы ишге алырга унамагъанлагъа тазирле тохташдырылгандыла.

Тамата тёлюно, сакъатланы, пенсиячылары, социальный болушлукъ керек болгъан башха къауумланы излемлери бла байламлы законла да къабыл кёрюлгенди. Ол санда 2016 жылда жашау этерге жетерик ахчаны бек аз ёлчеми тохташдырылганды. Ол 8095 сом болганды эмда быйылдан 12 процентге кепдю. «Пенсиялары анга жетмегенлеге къыралны жанындан болушлукъ этиледди. Бизни республикада бу ёлчем Шимал-Кавказ федерал округну субъектлеринде уллуладан бириди», - деп чертгенди докладчы.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Магъаналы кзурулуш

«Кюн шахар» кеп га бармай эшиклерин ачарыкъды

Нальчикни Дубки тийресинде «Кюн шахар» сабий чыгъармачылыккыны академиясыны мекамдында кзурулуш ишле ахырына жетдириле турадыла. Шёндю анда тапландырыу ишле бардырыладыла.

Аны тышы къызыл, сары, кёк, жашил бояула бла омакъ жасалганды. Узакъдан окъуна кёзге урунады, ариу кёрюнеди. Тёгергеи бегитилинди, арбазына асфальт салынганды, терекле, юлкюле да орнатылгандыла. Тюз да ортасында уа бийик эмда бек ариу назы терек омакъ илляула бла жасалгандыла. Ол а кеп да бармай «Кюн шахар»

ачыллыгында эмда сабийлени къуандырылыгына шагъатлыкъ этеди.

Мекамга жууукълашханымда, КъМР-ни кзурулуш эм жашау-коммунальный мюлк министри Анзор Тутуков ишни барыу халына кеси къарап айланганын кёрдюм. «Кзурулушчула, «Зеленхозда» ишлегенле да жумушларын тамамлап бошарга кеп къалмагъанды, - дегенди ол, мени сорууларыма жууап эте.- Бусагъатда анда-мында ууакъ жумушла къалгандыла да, ала бла кюрешедиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазыпыу - 2016

«Къолума алсам, жюрегиме ырахатлыкъ келеди»

Салам алейкум, багъалы «Заман» газетни редакциясы, барыгызы да Жангы жыл бла алгышлап, саулыкъ-эсенлик тежейме. Миллет изданиябызны баш редактору Атталаны Жамалга уа энчи ыразылыгымы билдире, ол битеу да халкъ суйген огурулу, билимли адам болганын чертеме.

Мен хар жылдан жаздырама газетибизге, анда басмаланган материаланы суйюп, сейир этип окъуйма. Анда кыралыбызда, республикабызда бола тургъан ишлени юсюнден толу хапар бериледи. Ол а уста журналист къауумну хайырынданды. Коллективни барысына да къууана, хунерли къызыбыз Холапаны Марзиятны белгилеп

айтырга сюеме. Мен бирде ол жазгъан статьялары жыйылган жерде да къатлап окъуп ёхтемленеме. Хар

номерни ашыгып сакълайма, ол къолума тыше уа, жюрегими бир сейир ырахатлыкъ бийлейди.

«Заман» газет малкъар халкъны къууанчыды. Жамаут, келигиз, кюн сайын чыкъган миллет изданиябызга уллу кёллюк этмейик, барыбыз да бир болуп, аны кётюрейик. Ол таулулукъ сезимден кем болмагъан хар адамны сыйлы борчуду. Анга жазылыу кампания бошала турады, кеч къалмайыкъ.

Энтта да бир кере барыгызы да келе тургъан Жангы жыл бла алгышлайма. Ол той-ююндан, ариу жыр-макайдан толу болсун!

УЛБАШЛАНЫ АЗНОР,
КъМР-ни халкъ артисти.

Эки-юч кюн къалганды

Багъалы шухъла!

30 декабрьде жазылыу кампания бошалады. Сиз алыкъа «Заман» газетибизге жазылырга жетишалмай тура эсегиз, бир амал табыгызыз да, почтага атлангызыз.

2016 жылда да сизни бла сау-эсен тюбеширбиз деп ишанабыз.

Бизни индексбиз - 51532

Тапландырыу

Жол жангыртылганды

Белгилисича, «В. Аул-Хасанья-Герпегеж» деген жолну юч километр чакълы участкасында бир къауум заманны жангыртуу ишле бардырылгандыла. Кеп болмай а объект хазыр этилгенди. Ол себегден 23 декабрьде жолну ачарга да онг табылганды. Бу къууанчы ишге Черек районну администрациясыны башчысы Муртазаланы Борис, Герпегеж элни жамауаты, подряд организацияны келечилери эм башхала да къатышкандыла.

Тёреде жюрюгенича, къызыл лентаны кесгенлеринден сора Герпегеж элни ветеранларыны Советини таматасы Кучмезланы Шарабудин, республиканы Башчысына, районну таматаларына эм подряд организа-

цияга да жамаутны атындан ыразылыгын билдире: «Бу огурулу иш герпегежилеге Жангы жылга аламант саугады, асфальт жайып, жолну игилендириллерин биз эрттеден бери сакълай эдик», - дегенди акъсакъал.

Сагъынылган жолну кесегинде жангыртуу жаны бла ишле «Диск-Строй» организацияны кючоу бла берилген заманны ичинде тамамлангандыла. Жолга къаууалы асфальт жыйылганды эм белгиле да орнатылгандыла. Машиналары болгъанла Къашхатаудан Нальчикке барыу ючюн энди онбеш километрни къысхартырга боллукъдула.

Бизни корп.

Къабыл кёрюлген законла жашауну битеу сфераларын айнытыуға бурулуңдула

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Власть органла юйюрге, сабийлеге, аналыкъға эмда ёксюз балалагъа болушуу ишлеринде баш магъаналы борча санайдыла. Депутатла «КъМР-де ёксюз эм къарар адамлары болмагъан сабийлеге социальный болушлукъ этиуно къошакъ гарантияларыны юсюнден» законну къабыл кёргендиле. Ол а жашау журтла бла жалчытылынырга тийишлиени тизмесин къурагъанда даулашла, келишмелюкле чыкъмазча этгенди. Андан сора да, акъылбалыкъ болмагъанлагъа башларын хайран этген суусап суулары сатыуға чек салынганды. Бу закон да ёсюп келген тёлуюно саулуғун игилендирир мурат бла этилгенди.

Спикер быллай шартла да келтиргенди: тинтиуле кёрюзгенлерича, жылны аллындан бери къабыл кёрюлген законла асламын (60 процентин) Парламентни профилыли комитетлери жарашдыргъандыла. Документлени 38 проценти тенгли бири КъМР-ни Башчысыны эмда Правительствосуну башламчылыклары бла чыгъарылгъандыла. Къалгъанларын а башха органла жарашдыргъандыла, ол санда прокуратура, Контроль-эсеплеучо палата. «Мындан ары да толтуруучу власть органла бла бирге ишлербиз деп ышанама», - дегенди Татьяна Борисовна.

Россейни субъектлеринде коллегала-

ры бла байламлыкъланы юслеринден айта, ол жылны аллындан бери депутатла федерал законлагъа этилген мингден аслам тюзетиуно сюзгенлерин, аладан 122-сине эсгертиуле этилгенлерин билдиргенди. Парламентарийле кеслери да федерал законла хазырлап, аланы Къырал Думаны къарауна бергендиле, дегенди.

Улуу Хорламны 70-жыллыгын байрамлауу чеклеринде уа депутатла 200 ветеранга болушхандыла. Бу иш мындан ары да тамамланыллыккъды. Андан сора да, республиканы жашауанда магъаналы ишлеге тири къатышадыла: школчуланы араларында баскетболдан «Локобаскет» чемпионатха, федерал

эм республикалы даражалы башха эришилеге да.

Докладыны ахырында Татьяна Борисовна депутатлагъа кыйын болумда ишлерге тюзгенни чертгенди. «Алай келир жыл да тамамланыллыккъ жумушла кёлдюле. Аны себепли мындан ары да тири болуғуға, жаз башы сессияда белгиленген жумушланы барысын да тамамларға чакъырама», - дегенди ол.

Келир жыл кюз артында уа Къырал Думаны жангы къаууму айырыллыккъды эмда муниципал органлагъа депутатла сайланырыккъдыла. Спикер бу жумушланы магъаналылыкъларын чертип, алагъа тынгылы хазырланьырга кереклисин чертип айтханды.

Бюджет ахчаны асламы саулуқъ сакълауға, билим бериуге эмда социальный жумушлагъа къоратылгъанды

Орта кюн КъМР-ни Парламентини кюз арты сессиясыны ахыр жыйылыу болгъанды. Депутатла быйылны тоғуз айында республикалы бюджет къалай толтурулганыны юсюнден КъМР-ни Правительствосуну отчётуна тынгылагъандыла, жылны ичинде законла чыгъаруучу орган къалай ишлегенин сюзгендиле эмда бир-бир республикалы законлагъа къарап, аланы къабыл кёргендиле. Жыйылыуу спикер Татьяна Егорова бардыргъанды.

Биринчиден, КъМР-ни Айыруу комиссиясыны оную чыгъаруғуға къатышыргъа эркинлиги болгъан келечиси сайланганды. Бу къуллукъға Жапуланы Мусса тийишли кёрюлгенди. Депутатла муниципал районланы бла шахар округланы власть органларына бир-бир къырал полномочияла беруиноу къабыл кёргендиле. Сёз школгъа дери билим берген учреждениелагъа сабийлери журюгенлери ючюн ата-анала тёлеген ахчаны бир кесегин къайтарыуно юсюнден барады. КъМР-ни билим беруи, илму эм жаш тёлуюно ишлери жаны бла министрине орунбасары Сафарби Инжижиков аңгылатханыча, орта эсеп бла ата-анала сабий садлагъа 800 сом тёледила, компенсация да бу ахчагъа берилликди.

Муниципал районланы бла шахар округланы жер-жерли самоуправление органларыны административ комис-

сияланы къурау эм ишлерин белгилеу жаны бла къырал полномочияларыны юсюнден законну 11-чи статьясы кесини кючюн тас этгенди. Депутатла законну экинчи эм ахыргы оқулууда сюзгендиле.

Республикалы бюджетден муниципал къураулаулагъа РФ-ни битеулю судлерине присяжный заседательли тизмелерин къурауға берилген субвенцияланы юлешуиноу жорукълары да тохташдырылгъандыла. Бюджет, налогла эм финансла комитетни башчысы Михаил Афащогов айтханыча, бу жумушлагъа келир жылны бюджетинде 791,1 минг сом салынганды.

Жыйылыуда быйылны тоғуз айында республикалы бюджет къалай толтурулганы сюзюлгенди. КъМР-ни финансла министри Заур Лихов келтирген шартлагъа кёре, аны файдалары 18,9 миллиард сомгъа жетгендиле, ол а жылны

планыны 74,6 проценти тенгли бирди. Налогла эмда налогладан тышында файдала 7,6 миллиард болгъандыла (жылны планы 12,1 миллиард сомду). Республикагъа федерал арадан хакъсыз 10,7 миллиард берилгенди. План кёрюмдюле 86,1 процентге толтурулгъандыла (бу ёлчем 12,5 миллиард сомду).

Къоранчла 20,039 миллиард сомдан асламдыла. Жылны тоғуз айыны ичинде социальный магъаналы жумушлагъа 14,5 миллиард бёлюнгенди. Ол санда иш хакъ тёлуге - 2,3 миллиард, социальный пособилагъа - 2,5 миллиард, дарманла сатып алыргъа да - 145,1 миллион сом. Бюджет ахчаны асламы саулуқъ сакълауға, билим бериуге эм халкъны социальный жумушларын толтурууға къоратылгъанды - 5,7 миллиард, 4,4 миллиард эмда 3,3 миллиард сом. «Бюджет 1,6 миллиард сом дефицит бла толтурулгъанды. Республиканы къырал борчу, быйылны 1 октябрине тергеп айтханда, 7,9 миллиард сом болгъанды», - дегенди Заур Лихов.

Борчу халда медицина страхованияны фондуноу КъМР-де жер-жерли бёлюмоноу 2016 жылда эмда 2017-2018 жылда план кезиуге бюджетни сюзюл-

генди. Ведомствону башчысыны орунбасары Галина Полуанова айтханыча, аны файдалары 6 миллиард сомгъа жетгендиле.

Депутатла башха республикалы законланы проектлерин сюзюп, къабыл кёргендиле. Ол санда «Муниципал къураулауда гражданданы арасында соруула бардырыуноу низамыны юсюнден» законнга биринчи оқулууда къаралгъанды эмда «КъМР-де шахар къурулушуноу юсюнден» законнга тюзетиуле кийирилгендиле. Парламентарийле РФ-ни субъектлеринде коллегаларыны законодательный башламчылыкъларына къарап, алагъа кеслерины эсгертиулерин да этгендиле.

Парламентаризмни айнытыуға эм законла чыгъарууға салган кыйыннын белгилеу, спикерни орунбасары Жанатайлы Салимни РФ-ни Къырал Думасыны Сыйлы грамотасы бла сауғалауноу юсюнден тилек этилгенди. Депутатла келир жыл ишлерини планын да сюзгендиле.

Жыйылыуда спикер Татьяна Егорова Законла чыгъаруучу органны жылны ичинде ишини итоглары бла шагъырей этгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

«Кюн шахар» кёп да бармай эшиклерин ачарыккъды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Юйно ичине да столла, шинтикле, ундурукъла, башха мебель да алынганды. Мында жюз адам кече къалырча жерле да боллукъдула, аш-азыкъ хазырлауучу жангы техника, компьютер, оқуу классла да бардыла».

Керти оқуна, мекамны ичинде да ишле къыстау баргъанларын кёреме. Эр кишиле мебельлени жыйышдырып, жерлерине сала, тишируула уа кабинетлени жасай эдиле. Бери республиканы хар къалайындан да къошакъ билим алыргъа къызчыккъла бла жашчыккъла журюрюкдюле.

Алагъа деп инглиз тилден, математикадан, литературадан, сурат ишлеуден, кийим тигиуден, бичиуден, дизайнерликден, дагъыда кёп башха предметледен дерсле бардырырча улуу, жарык да кабинетле къураылгъандыла. Аланы бир-бирлерин а тап халгъа устазла кеслери келтире эдиле.

-Эки сагъат мындан алгъа бери КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары-билим беруи, илму эмда жаш тёлуюно ишлери жаны бла министр Нина Емузова да

келип кетгенди. Ол хар затха тынгылы къарап чыккъанды. Бизни кабинетибизни жарашдырылганына да бюсюрегенди, -деп ёхтемениди дизайнерлик ише юретимки Нина Бетуганова.

Мында кюркёуусузлукъну да къайгъысын этгендиле. Мекамны ичине ким сойсе да тошуп къалалык туюлдо. Эшикден кирген жерге турникет салынганды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

ЖЫЙЫЛЫУ

Шахарыбызда хауаны кирлендирмеген айбат автобуслар жюрюрюкдюле

Транспорт бла бирге сурам да кёбейеди

Озгъан байрым күн Нальчик шахар округу администрациясында болгъан жыйылыуда КъМР-ни Транспорт эм связь жаны бла комитетини председатели **Арсен Кудав** бусагъатда республикада адамланы ташыу не халда болгъанын эмда бу ишни игилендириуну амаллары юсюнден билдириу этгенди. Аны иши КъМР-ни Парламентини Промышленность, транспорт, связь эмда жол монокланы бла комитетини председатели **Владимир Гугов**, жер-жери администрацияны башчысыны биринчи орунбасары **Анатолий Тонконог**, бир къауум ведомстволаны башчылары эмда келечилери, маршрут таксиледе, троллейбусларда ишленгенле да кыатышканды.

Докладчы сёзюн 2016 жылда республиканы шахарларында, районларында эм эллерине пассажирлени ташыгъанлары кырал контрактлары бошалгъанларын эмда жангыларына къол салыргъа кереклисиз эсерттиуден башлагъанды. «Бу иш жууаплы кёздөн кыараргъа тийишлиди, - деп чертгенди ол. - Нек дегенде транспорт кереклеге бла водителъеге сурам бютюн уллу бола барады. Аны бла байламлы пассажирлени эмда аланы хапчуларын автомобиль эмда шахар электротранспорт бла ташыууну юсюнден бир-бир законодательный актлагъа тозетиуде кийрилгенди. Ала 2016 жылны январь айындан башлап кючлерине киреде. Контракта къол салынырдан алгъа аланы эсге алыргъа тийишлиди.

Арсен Кудав ол жумуш ючюн жууаплы боллукъ ведомстволу ишчи къауум кыралгъанын да билдиргенди. Былай жыйылыула республиканы онеки районда эмда шахар округларында да бардырылгъанларын эсертгенди. Андан сора ол былай шартла келтиргенди: Нальчикде пассажирлени ташыу бла оналты транспорт предприятие кюрешеди. Ол санда «Троллейбус управление». Битеу да 176 маршрут барды да, экиси халкъла аралыды, 30-су субъектле аралыды, 43-ю муниципалла аралыды, 61-и шахаргъа жууукъ элзеге бардыла эмда 40 шахарны ичиндедиле, анга 7 троллейбус маршрут да киреди. Нальчик бла уа 176-сы байламлыды - 2-си халкъла аралы, 30-су субъектле, 43-ю муниципалла аралы, 61-и шахарны тирелерине эмда 40 шахарны кесинде жюрюген маршрутладыла, ол санда 7 троллейбус ыз.

Арсен Кудав.

Таксилени, ала тохтар жерлени да юслеринден

Таксилени юслеринден докладчы энчи айтханды. Шахар округу ичинде жюрюрге 1512 адамгъа эркинлик берилгенди. Алай Нальчикде эркинликсиз таксовать этип айланганла да бардыла. Аны бла байламлы Госкомтрансха УГИБДД бла бирге болуп, кыралгъа налог төлемей, ача ишлерге, сыйгелени жолларын кесуу жаны бла мадарла этерге керек боллукъду. «Былайда чертип айтыргъа суюме: ол ишге эркинлик алыр ючюн, алай кёп заман, ача да керек туююлдюле. Кырал поштинаны өлчөми 1496 сомду», - дегенди комитетни таматасы.

Ол Нальчикде женгил таксиле тохтарча 14 жер бөлүнгенин, ала кыалайда болгъанларын да айтып, Нальчикча шахаргъа ала азлык этгенлерин чертгенди. Ала санын ёсдоруюно онларын излемей жарарык туююлдю, дегенди.

Инвестиция ахчаны - автовокзалгъа

Докладда сёз инвестициялары юслеринден да баргъанды. «2015 жылда КъМР-ни Башчысы Юрий Коков Парламентге Посланиясында Госкомтрансха уллу инвестиция проектле бла байламлы бир къауум борч салгъанды. Аланы тамлау а асламында энчи инвестицияла эмда федерал бюджетден субсидиялары себеплик этиулерни бла байламлыды. Ол жумушха Госкомтранс бөлген ача 3 миллиард сомдан артыкды», - дегенди докладчы.

Ол айтханнга кёре, проектлени бир-бирлери Нальчик шахар округу сейирлери бла тюзонлей байламлыдыла. Сёз

бек алгъа бусагъатда ишлене тургъан «Южный» эм «Северный» автовокзаллары юслеринден барады. Аланы проектлери Къабарты-Малкъарда эм игилеге саналадыла. Архитектуралары бла кыоркыуусулуклары, пассажирлеге таплыклары бла да энчидиле.

Автовокзалла кёп да бармай хайырланылыргъа берилдикдиле. Аланы биринден бир суткагъа - 12000, башхасындан да 10000 пассажир кетерге, келирге боллукъду. Ол шарт эсге алынып, алада уллу залла, аууланчырча жерле, ананы эм сабийни отулары, медпункт, водителъе солурча, хапчукланы сакъларча жерле, пассажирле жаууннга, кыаргъа тюшөмөчча жабык перронла, билет кассала эм терминалла боллукъдула.

Эки объект да толусунлай инвестициялагъа ишленедиле. «Южныйге» - 700,0 миллион сом эмда «Северныйге» 570,0 миллион сом кыоратыллыкды.

Ол объектеге адамла кыйналмай жетер ючюн, шахар жамауат транспортну баш маршрутлары жангы автовокзалгъа дери созулукъдула. Дагыда Нальчикде юч автовокзалны да, ол санда Идаров атлы орамдагъын да, бирге байларык жангы маршрутла кыраллыкдыла.

Маршруткала азайырыкдыла

Республиканы автобус паркын жангыртуула Госкомтрансха салынган магъаналы борчладан бириди. «Шёндюге дери ол жумуш кыошакъ келишимле этиу бла аз-аздан тамамланганды. Алай бла 2015 жылда эрттеден бери ишлеп келген ГАЗельлени 15 процентин жангыртыргъа къолдан келгенди. КъМР-ни Правительствосуну болушлугу бла эмда федерал бюджетден субсидия халда берилген 182,5 миллион сомну хайырындан газ бла ишлеген 135 автобус алынырыкды. Бюгюнлюкде битеу тийишли документле жыйышдырылып бошала турадыла. Жылны ахырына дери автобусланы биринчи къаууму-26-сы алынырыкды. Аланы асламысы Нальчикде жюрюрюкдюле», - дегенди Арсен Кудав.

Жангы жылдан башлап, докладчы айтханнга кёре, маршрут таксилени Нальчикни жолларында жаланда он проценти кыаллыкды, автобуслар уа эки смен бла, эрттенкиде сагъат алтыдан башлап, кече онекиге дери жюрюрюкдюле. «Пассажирлени ташыу тап болурча хар зат да эсге алынады. Болсада шахарны администрациясы

орамланы тапландырыула, жоллада жюрюуну кыоркыуусулугун жалчытуула да аслам эс бурургъа тийишлиди. «Ростелеком» бла бирге «Кыоркыуусуз шахар» деген проектге кёре, Нальчикни ичинден жюк кыотаргъан темир жол станцияны шахардан тышына чыгаруу проектни да бардырыргъа керекди, - дегенди ол.

Андан сора комитетни бөлүмюню начальниги Хасан Унатлоков пассажирлени жюрютгенлеге контроль этиу кыалай кыралгъанын юсюнден билдириу этгенди. Комитетни контракт бла байламлы бөлүмю таматасы Елена Хащуква уа ишлерге эркинлик кимлеге бериллигини, ала не этерге керек болгъанларын юсюнден айтханды. Контракта къол салырдан алгъа юристледен, психологдан, ГИБДД-да ишлегенден энчи комиссия кыраллыктын да билдиргенди. Дагыда ол машиналары не кыадар жангы болсала, ол кыадар кёп балл кыошулгун да эсертгенди.

Жыйылыуда тарифлени юсюнден да сёз баргъанды. Ол жумушун муниципалитетле кеслери тамамларыны юсюнден айтылганды.

Маршрут таксилени водителъери да бир жангында кыаламгандыла, жарсыларын билдиргендиле. Жашау журткоммунальный жумушга ючюн тарифле ёседиле, аны кибик жау-отлукъ материаланы, газны багъаларына кыошулады, машиналары бузулгъан жерин ремонт этер ючюн да ача кыоратыргъа тюшеди, жол хакъ да алагъа кёре болсун, деп тохтагъандыла. Дагыда автобусланы жиберселе, ала ишсиз кыаллыкларына да жарсыгандыла. Тюрлю-тюрлю организацияла маршрутчулары араларында бардырган конкурсладан эригип бошагъанбыз, дегендиле. Аладан сора да, кыайгы этдирген кёп башха затланы юслеринден айтхандыла.

Алагъа жууап бере, тийишли кыулукчула былай дегендиле: «Жангы жылдан башлап тарифлеге да кыараллыкды, ишлерге сыйгелени ишсиз кыаллык туююлдюле, юч маршрут таксини орунуна бир автобус жюрюрюкдю, ол эки смен бла ишлерики, аны себепли водителъе керек боллукъдула. Тинтиуде, конкурсла законнга кёре бардырыладыла, нек дегенде сиз унутмазгъа керексиз: ташланы угъай, адамланы жюрютесиз. Ол тинтиуде уа аланы кыоркыуусулукларын жалчытуу бла байламлыдыла».

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратны автор алгъанды.

ДАТА

Огъары Акъбашны школуна - 90 жыл

Терк районда Огъары Акъбашны орта школуна кёп болмай токъсан жыл толгъанды. Датаны белгилерге школда башха-башха жыллада окъугъанла, бусагъатда ишлеген эм пенсияда устазла, башха кыонакыла жыйылгъан эдиле.

Бюгюнлюкде Огъары Акъбашны школунда 321 окъуучу барды. Дагыда 121 сабий мында садикге жюрюйдю. Учрежденинда ишлерин билген сынаулу 42 устаз урунады. Аладан тогузу «РФ-ни билим беруиюно сыйлы кыулукъчусу» эмда экиси уа «Отличник народного просвещения» деген атлагъа тийишлидиле. Дагыда эки устаз «Билим беруи» деген Миллет проектде хорлагъандыла.

Школну директору Галина Шауцуква билдиргенича, ала байрамга ишчи халда тюбегендиле. Билим беруи учреждение заманнга кёре атларгъа кюрешеди, ол себепден окъуучулагъа дерсле бюгюнню жангы стандартла бла бардырыладыла.

Терк районну администрациясыны башчысы Владимир Болотов, огурулу дата бла школда ишлегенлени алгъышлай: «Мындагы устазла билимми, адепли окъуучулары бла махтанчырадыла. Ол себепден ала кыралны аллында борчларын тынгылы толтурадыла», - дегенди.

Ол күн Огъары Акъбашны школуну бир къауум устазы, билим беруи системагъа уллу

кыйын салгъанлары ючюн районну администрациясыны сыйлы дипломларына тийишли болгъандыла.

Юбилейни чеклеринде Огъары Акъбаш элни школун тауусхан белгиле окъуучулары да эсге тюшюргендиле. Ала КъМКЪУ-ну ректору болуп тургъан, эл молк илмуланы доктору, профессор Камбулат Керефов, медицина илмуланы доктору, профессор Леон Канцалиев, бир кезиуде КъМАИ-ни ректору, эл молк илмуланы доктору Борис Фиापшев, 2008 жылда Олимпиада оюнланы чемпиону, бусагъатда КъМР-ни спорт министрин Асланбек Хуштов эм башхаладыла.

Бизни корр.

27 декабрь – Къутхарычуно кюню

Тауда, сууда да кыйынлыкъза тюшгенлеге ашыгъадыла

27 декабрьде Россейде Къутхарычуно кюню белгиленеди. Бу иш не жаны бла да тынч туюлюдо – кыйын болумга тюшген адамны къутхара, ала кеслерине да къорктуу саладыла. Таулагъа, чыранлагъа, суулагъа арсарсыз бара, кеплени жанлары сакълайдыла. Аккайланы Азнауур аллай жигит жашларыбыздан бириди.

Ол халкъла аралы класслы къутхарычудо, альпинизмден спортну устасына кандидатты, биринчи категориялы инструктор-методистди, КъМР-де альпинизмден федерацияны вице-президентиди. Элбрусну бийик тау излеу-къутхарычу отрядыны Нальчик шахарда бёлюмюнде оналты жылыны ишлейди. Бу усталыкны адамлагъа болушурга сыйноп сайлаганды. 2010 жылда МЧС-ни Юг зоналада арасыны эм иги къутхарычуна саналганды, министерствону сыйлы грамоталарына бла белгилерине тийишли болганды, альпинизмден Россейни югуну эмда Санкт-Петербургну чемпионатларында кюмош эм алтын майдалла алганды.

Бизни бла ушагында билдиргенине кёре, ала бир кюнню дежурствода турадыла, юч кюнню солуйдула. Регламентге кёре, адам быллай ишден сора кесине келирча, къарыу жырча аллай бир заман керекди. Бир жерде зат болса уа, ала, бир минутну ичинде жыйышдырылып, жолгъа атланадыла. Башхача айтханда, дайым да хазырлыкъдадыла. Хар къутхарычуно талай усталыгы барды. Ол анга кеп тюрлю кыйын болумлада керекди. Сора, ала сынмларын дайым ёсдюре, тохтаусуз жарау этгенлей да турадыла.

Техникалары, керекли снаряжениялары, машиналары бардыла. Ала жолда, прозводствада авариялада, юй оюлганда, жер теби уллу мекамла чачылганда ауур затланы кётюрюрге, кенгертирге, жол ачаргъа болушадыла, адамны басып турган ташланы, плиталаны ууатадыла, темирни кеседила. Итлени юйретген служба да барды. Анда ишлегенге адам агъанда тас болса, жер тепгенде неда кяр юзюлгенде табылмай къалса, юйретилген итле бла излерге чыгъадыла.

Азнауур айтханыча, жылны кезиуоне кёре, кыйын болумланы башха-башха къауумлары тубейдиле. Сёз ючюн, бусагъатда лыжа сезон къыстау барады, аны ючюн аслам кюч тауладады. Анда адамла жетишмеселе, мындан специалистле алагъа къошуладыла.

Азнауур альпинист болганы себепли таула-

да кеп ишлейди. Аны юсюнден ол кеси былай айтады:

- Къаяланы кеплюкери бла бизни республика биринчи жердеди: Минги тау, Бызынгыда да беш минг метрден бийик болган алты къая – Дых тау, Коштан тау, Нижирги, Пушкирни къаясы, Шхара, Жангы тау... Жайда мен заманымы асламысын алада ётдюрем. Дорбунала ишлерге юйренгенме, таулагъа ёрлейме, Альпинистлени халкъла аралы ассоциацияларына киреме, къаялада къорктуусулукну жалчтыуну юсюнден талай школну ётгенме. Жайда Бызынгыда альпинист базада къорктуусулук ючюн жууаплыма, анда битеу къырдан келген альпинистлеге школ къурайбыз да, юйретуе ишге да къатышама.

Ёрлеу жаны бла бу район бек кыйынды: Совет Союзну заманында бери экинчи разряд берилмегени ийген окуна этмегендиде. Къутхарычула маршрутлада болганланы документлерине къарагандыла, кыйын жерлеге ёрлегенлени тийишли квалификациялары жокъ эсе неда кюнню халы аман эсе, жолларындан артха къайтаргандыла. Шёндю уа спорт бла энди кюрешип башлагъанла да келедиле. Бусагъатда законла тюрленгенлери ючюн аланы тыяргъа эркинлигибиз жокъду, жангыз да ангылатыргъа бла эсгертиуле этерге болабыз. Алай эсе да, ачыгъанны эрлай табып, тубюне тюрюрюп, саулулгъуна къарайбыз, болушабыз.

Ахырында, МЧС-де ишлер ючюн, адам къалай болургъа керекди, деген соруугъа жууап бере, Азнауур, къутхарычу, бийик билим алгандан сора да, къарыу, ниет жаны бла да кючю адам болургъа кереклисин белгилегенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфийа.

Бек сыйлы багъа - адамланы ыразылыкълары

МЧС-ни иши бек кыйынды эм жууапдыды. Аны сайлагъан у уллу жюрекли болургъа керекди. Бачиланы Русланны жашы Ислам аллай аманат жолну тутхан жашладан бириди. Ол 1983 жылда Акъ-Сууда тууганды. Аскерге барып къайтхандан сора, 2006 жылда Нальчикде от ёчюлтючю болады. Бир жылны анда ишлеп, Москва шахаргъа Россейни МЧС-ини Академиясына окъургъа кетеди. Аны жетишимли бошагъанлай, Ростовха ашырадыла, анда от тюшоуге къажуа службаны онунчу къауумунда, къыркынчы отрядында ишин башлайды.

Биринчи заманда карауулну таматасы болады, ызы бла уа пожарный къауумну башчысыны орунбасарыны къуллугъун толтурады. «Уллу шахарлада от ёчюлтючюлени ишлери кыйын болганы баямды. Сакъларгъа керекли юйле кеп, бютюнда кыйыны уа фабрикалагъа, складлагъа от тюшгени апчытады», - дейди Ислам. Аллай заманда этген жигитлиги ючюн ол Россейни МЧС-ини Ростов областьда бёлюмюно башчысындан ыразылыкъ къагъытха тийишли болганды.

Ишлей билгенге къайда да тынчды. Алай бюгюнлюкде туугъан жерин сайлап, Бачи уллу Къабарты-Малкъар Республикагъа къайтып, Нейтринода къуллугъун бардырады. - Мында от тюшоуге къажуа отрядны таматасы Байсолтанланы Мурат, аны орунбасары Къазақъланы Анзор къутхарыу ишге сакъ болганларына бек къууанам. Жумушубуз тынч туюлюдо, адамланы отдан, къардан, оюлган юйледен къутхарыргъа керекди.

Жарсыугъа, ёлюмле да боладыла, жана тургъан мекямалагъа кирирге да тюшеди. Мында хар жаны бла да къаты болган, не тюрлю болумда да абызырамагъан, жунчумагъан ишлеялады.

Хар ишни да кесини тынч, кыйын жерлери да бардыла. Аны ахшылыгын адамлагъа апчыган кезиуонде болушалгъанымда, аланы ачыкъ жюреклеринден ыспас этиулеринде кёреме. Аны багъасы бек бийикди. МЧС-ге тартылган жаш тёлёну уа ётюрлюк, жигитлик, тёзюмлюк тежейме, - дейди Ислам.

ТЕМУККУЛАНЫ Аминат.

Туризм

Элбрус курорт къонакъланы сакълайды

Быйыл Элбрусда тау лыжалада учхан сезон 27 декабрьде къууанч халда башларыккъыды. Аны бла бирге жангы ишленген 3847 метрге чыккъан эм бийик ючюнчю «Гарабашы-Мир» деген канат жол да ачыллыккъыды. Биринчи станциядан ахырына дери жолну узунлугу 1675 метрге жетерикди. Тросланы онеки чыпын тутарыккъыдыла. Вагонланы бирине сегиз адам сыйынырыккъыды.

Ол кюн Азау талада солургъа келгенге деп байрам ётерикди. Тюрлю-тюрлю конкурса, эршиуле, акцияла боллуккъдула. Хорлагъанлагъа спонсорланы атындан саугъала берилликдиле. Мында суратха тюшюрген жер да къураллыккъыды. Алай ким иги сурат этип «Инстаграммда» эм кеп лайк аласа, ол да саугъагъа тийишли боллуккъду.

Азауны тийресинде солургъа анлагъа тынч болурча лыжа эм сноуборд берген пунктла, спорт тюкенле, сервис арала да ишлерикдиле.

Тау лыжаланы сыйгенлеге быйыл «Гарабашы-Мир», «Мир-Кругозор» деген участкалада жангы эм аламант трассала къуралгъандыла. Энди кенг лыжа жол бла учуп, тёбен «Мир» станциягъа энерге боллуккъду. Учуучу трассала кенгертилгенлеринден сора да, тау этекледен ташла юзюлмеказ къорктуусулукну сакълагъан энчи аула да тартылгъандыла.

Байрамны ахырында дискотека ётерикди. Кечеги кёню уа тюрлю-тюрлю омакъ чыракъла жарытырыккъыдыла.

Алиса ТАРИМ,
Элбрус районун
администрациясыны
пресс-службасы.

Эсгертмеле

Тынгысызланы къайгырыулары бла

Нальчикни солуу паркына кирген жерде Ёмюрлюк от барды. Ол Уллу Ата журт урушда жоюлганланы ишленген эсгертмеди. Совет власть ючюн бандитлени къолларындан жоюлган къауум адамны къабырлары да алайдады. Аланы бери жанларында уа кеп болмай орнатылган сын таш сюеледи. Ол а политика репрессиялагъа тюшгенлеге деп салыннганды.

Бу эсгертме къачан, къалай орнатылгъанды, анга ким себеплик этгенди? Бек алгъа Улбашланы Афарны къызы Маржанны айтыргъа керекди. 2005 жылда ол «Зелёный мир» жамаудат биригюно таматасы эди. Къыралны жахил оноучуларыны хаталарындан Ата журтларындан зор бла тыш жерлеге кёчюрюлюп, ачдан, сууукъдан жоюлганланы намысларына, аланы атлары эсде къалыр ючюн, эсгертме салыргъа керекди деп, кеп къырал организациялагъа билдирип турганды. Ол санда КъМР-ни президентини аппаратына да. Биригюно атындан барысына да къагъытла да жазганды.

Ол ишни бардыргъа бюджетден ахча бёлюмгегенди деген сылтау айтылып, биразгъа дери иш жеринден тепмей турганды. Алай Маржан ишни тохтатып къоймагъанды. Организациялагъа барыуун тохтатмагъанды, аны ахырына жетдирирге тауек болганды.

Нальчикни архитектура эм шахар къурулуш управлениясыны таматасына да тюбеген эди. Андан да хайыр болмагъандан сора, КъМР-ни биринчи президенти Валерий Мухамедович Коковха жазды. «Репрессиялада жоюлганлагъа былайда эсгертме орнатыллыккъыды депди, таш салыннганы тёрт жыл озду. Иш алыкъа жеринден тепмей турады. Сизден болушлукъ сакълайбыз», - деп.

Бу тийреге уллу, гитче да келеди. Сын ташны жазыуларын окъуй, кёчгюнчюлюкде жоюлган адамларын эсгередила. Алагъа эсгертме салыннганы да иги иш болду. Аны башлап ахырына жетдиргенлеге, бек биринчиден а, Улбашланы Маржаннга, Аллах саулулкъ берсин, ахшы муратлары толсуна!

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

ЮБИЛЕЙ

Телевидение - аны кыялары,
аны сүймөклүгү

Биз, журналисттер, көпкөпүрөктөн жазыбыз, коллегаларыбызны уа, асламында, жалаңда юбилей кюнлериңде эсгеребиз. Ма бу жол да мени кыюлума кыялам алдырган, республикада аты кенг белгилі тележурналистни тууган кюнү болганды. КМР-ни сыйлы журналисти Герийланы Батталны жашы Сафарга бу кюнлөдө элли беш жыл толганды.

Арадан кюн озмайды ол республикада жашаганланы кыонагы болмай. Алайсыз а кыялай, ГТРК-да эм тири журналистледен бириди. Республиканы хар кыялайыңдан да жангылыкыңаны бек биринчи биз андан эшитебиз. Ала уа узак тау элерибизден, сабанладан, Элбрусну башыңдан, террористлени кыурутуу жаны бла операция барган жерден не да эллини арбазыңдан келтириледи.

Телевидениеде ишлерге ол отуз бир жыл мыңдан алга келген эди. Ары дери уа профессионал-техника училищелен биринде билим ала турганлай, жаш жазычуланы республикалы семинарларына жюриюду.

Болсада Сафар бир такыйкыга да сокыранмаганды сайлауна. Анга радиода, телевидениеде да биринчи атмаланы этерге болушкан абадан тёлую хар заманда да уллу хурмет бла эсгереді, алагы ыспас

Сёзю кючю уллуду. Бирде сауутланган кыозгалыуу сылтау болуп кыалырга да болур, мамырлыкыга жол да салыр. Аны себепли журналист, бютюнда телевидениеде ишлеген а, хар сёзю эслеп, терен сагыш этип айтырга керекди. Нек дегенде ол аны асламлагы кыялай билдирсе да, ала алай ангиларыкыдыла. Сафар ишини ол жанына да бек сакды. Алай адамлыкыны, таза ниетлиликни, ишге жууаплы кёздөн кыарауу бек баш ышанлагы санайды.

Ала аны юсюнде бардыла. Ма аны ючюн хурмет этеділе ишчи нёгерлери анга, аны ючюн намыс-сый береді жамауат, аны ючюн сюедиле жууклары-ахлулары да. Аны алайлыгына уа мен кесим да дагыда бир кере шагат бол-

Шауаланы Разият Герийланы Сафарга саугысын береди.

Сабийле жырагандыла, намуна айтхандыла.

«Аланы Кюлийланы Кыайсын бардырычу эди, деп эсгереді Сафар. - Ол жыллада республикалы радиону, телевидениени да ишлерине кыатыша башлайма. Жаш тёлую юсонден материалла хазырайма. Асламында «Айсурат» бериге».

Аны бла да кыялмай, «Коммунизмге жол», «Советская молодежь» газетлеге элли, эллилени, школ жашауу юсонден кысыха билдириуле жазганды. Кыабарты-Малкыар кырал университетни бошаганда уа, аны анда ишлерге, студентлеге малкыар литературадан лекцияла окырга, илму иш бла кюреширге чакырадыла.

Алай ол телевидениени сайлайды. Анда ишин а бек алга сабий эм жаш тёлү берилени редакциясында редакторну болушлукчысу болуп башлайды. Кече, кюн демей, республиканы районларына, элдерине, шахарларына барып, сейир билдириуле жыйышырып, аланы да мычымай телевиозорга кыараучулагы эшитдиреди. Эрттенликде шахарда, тюшден сора уа элледен биринде, ингирикде уа узак тау аузда - журналистни иши алайды.

этеди. «Макытланы Камалны, Ботталаны Мухтарны, Анатолий Бекалдиевни, Гулийланы Мажитни, Ирина Санованы, Хасан Кодзоковну, Макытланы Саидни, Владимир Вороковну, Акыйланы Тахирни, Нина Кузьминаны, Беппайланы Муталипни эм кеп башхаланы манга салган кыйыңлары бир заманда да унутурук туюлме, алагы бек ыразыма», - дейди.

Жылла оза, Сафар да ишде сынау жыйышыдыра баргыаны сайын, кыулугу да ёсгенди. Алай бла ол жамауат-политика редакцияга тюшеди. Телекомпанияны оюучулары таулу жашны тирилин, иш кёллюлюгюн, бютюнда бег а сайлаган усталыгын бек сыйгенин кёрю эм жууаплы бёлюмге - информация программалагы - саладыла.

Телевидение мени жашаууу башха тюрлю этгенди. Ол мени атымы айтырганды. Анда ишлей, республиканы хар кыялайында да болганма, кыоншу республикалагы да барганма, кеп белгилі спортчула, кырал кыулукчула, атлары айтылган адамла бла тубешип, ушак этгенме, кёлле бла танышханма, шухла тапханма. Иш бла насыбым тутханды десем да, ёторюк болмаз, - дейди Сафар.

ганма, алгыракылада аны тууган эли Жангы Малкыарны орта школунда Герийланы Сафарны юбилейине аталып бардырылган тубешиуге кыатышкан заманында. Ол кюн аны алгышларга эллилери, жууклары, тенглери, танышлары да кеп санда келген эдиле. Юбилярны аты бла кеп ариу сёзле, алгышла да айтылгандыла.

Школчула уа, ортагы чыгып, Сафарны тууган элине, аны адамларына, таулагы, табигыатха жоралап жазган бир кыауу назмусун кёлден айтхандыла.

10-чу классны окыуучусу Абдулаланы Мадина уа анга атап жазган назмусун эшитдиргенди.

Ол кюн сахнадан Сафарны атасы Батталны, анасы Саниятны, кыарындашларыны, эгелерини, ала жашауда кыялай жетишимлеге жетгенлерини, кыайда ишлегенлерини юслеринден да толу хапар билдирди. Юй бийчеси Байдаланы Муссаны кызы Маринага да кеп ыспас этилди. Аны болушлугу, уллу тёзюмлюгю болмаса, толу юйюрд не хазна болгу эди. Жангы Малкыардан фахмулу жырчы Атырзаланы Элдар а, тауча, орусча, кыабартыча да жырап, жыйылганланы кыуандырганды.

Герий улуну Терк районну администрациясыны би-

Анатолий Дерико да арсарсыз кыошулганды.

КМР-ни Журналистлерини союзуну председателини орунбасары Шауаланы Разият а Герий улу ишинде жетишимле болдурганы эмда кеп жылланы ахшы ишлегени ючюн Союзну атыңдан сыйлы белги бла эмда Расул Гамзатов атлы майдал бла сауаланганын айтып, аланы анга тутдурганды. Орта школну директору Хочуланы Тахирни кызы Елизавета да, кеп алгыш этип, саугы бергенди. «Элибиз сенича жашлары, кызылары бла ёхтемленеди, ала кеп болсунла!» - дегенди.

Юбиляр кеси да кыуу кыолла бла келмегенди. Школну башчыларына, эллилерине, кыонакылагы да аны

лим берилу управлениясыны башчысы Пшикан Семенов, Жангы Малкыар элли администрациясыны башчысы экинчиси Азаматланы Алик да алгышлагандыла. Гельяланы Зульфия уа, Сафар бла иги кесек заманны бирге ишлегенин айтып, ол кеп билгенин, усталыгында да бек бийик даражага жетгенин, андан жаш адамлагы кыызганмай юлюш этгенин чертип айтханды. «Ишине кертчилиги, анга жууаплы кёздөн кыараганы, адамлыкы бла да андан ким да юлго алырчады», - дегенди. Ол сёзлеге сынаулу оператор

намысын бийикге кётюргенлери ючюн ыспас этгенден сора, бу окуу юйю библиотекасына кеп сейир киталла бергенди.

Ол кюн этилинген алгышлагы биз да кыошулабыз. Сафар, мыңдан ары да тутхан ишинде жетишимли бол, жерлешлерибизни, ата журтлуларыбызны юсонден кеп жангы, ариу хапарла эшитдире тур! Сени кыаламың аланы ахшы ишлеге, жангы хорламлагы кёллендиреди!

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Бусагъатдагы имидж

Шендюгю миллиардерле жаратхан кийимле - водолазка бла футболкала

Дунианы эм бай адамлары кеслерин бир кесек сейир жюрютгенлерин журналистле бла психологла эртте да эслеген эдиле. Бек алгъа кесине эсни **Уоррен Баффет** бурдурганды: ол 72,7 миллиарды болгъан инвесторду, алай кеси уа бир гитче юйюкде жашайды эмда фастфуд бла ауузланады. Аны ызындан **Ингвар Кампрдени** юсюнден айтып башлагандыла. Ол ИКЕА-ны таматасыды, жер башында эм къолайлы адамладан бириди. Алай болгъанлыкъга, Ингвар самолётда эконом класс бла учады, эски «Вольва» айланады, кийимлени тюкенледе учуз багъала бла сатылгъанларындан алады, сора кесини къызгъанчылыгы бла да белгиледи.

XXI ёмюрню ал жылларында Запад къыралада модагъа «нормкор» стиль артыкъда жайылгъан эди. Ол эки инглиз сёзден къуралады: «normal» (хар кюннюгю, юйренген) эм «hardcore» (бек билинген). Аны тюрсюнюгю журналланы бир жанына атып, къайда да кийимден эсе акъыл игиди дегенле сайлагандыла.

«Форбс» тизмеси уа аллай уялчакъ байладан толадан-тола барады. Алай бла алагъа жуугъуракъдан бир къарайыкъ.

Билл Гейтсни эм сийген кийими – учуз кёк ёрге жан.

Стив Джобс. Айфонну жарашдырган акъылман адам, ахыр кюнлерине дер 60 долларгъа джинсаланы, къара водолазкаланы бла кроссовкаланы жюрютгенди. Алай ол кийине билмейди деп, бир инсан да айталмагъанды. Ол угъай, аны бек сийдиюмлюге да санагъандыла. Стив кимни да кесине

тынгылалатгъандан болгъанды аллай.

Элизабет Холмс. Ол да къара водолазкаланы сийгенледен бириди. Медицина анализлени беруиуну жангы амалын тапхан врач къыз (анга жангыз да 31 жыл толгъанды) бу ишини юсю бла 9 миллиардха файдаланганды. Алай ахчасын тюкенледе жоюргъа ашыкъмагъанды. Анда-мында водолазкасын акъ кёлек бла къара пиджака алышындыруучуду ансы. Биринчиден, ол бу кийимлени кёлю бла жаратхан этеди, экинчиден а, аны бла жанындан

Эм жаш миллиардер тишируу Лиза Холмс пиджакны жангыз да журналга суратха тюшер ючюн кийгенди. Алай а водолазкаланы сийлаучуду.

сийген **Стив Джобс** хурмет этгенин, аны унутмагъанын билдиреди. Стивни жашау жолун кёрюзгетин суратла къызыны кабинетинде къабыргъада тагъылыпдыла.

Марк Цукерберг. Жаш тёлню эм айтхылыкъ келечилеринденди, Facebook-ну авторуду. «Босаякый» стильни бек сийгенледенди. Кийимледен болгъан анда быладыла – Adidas чарыкъла, жыйырма бирча кюл бетли ёрге жан бла талай кёк джинса кёчек. Аланы ол жангыз да бир кере алышындыргъанды – Присцилла Чен бла тоунда. Къууанчлары да миллиардерге тийишлисича ётмегенди – юйлерини арбазларында жюзге жууукъ тенгелери сушилле ашап чачылгъан эдиле.

Сергей Брин. Бу да жаш тёлю стилени сайлагъанладанды. Алим, Интернетде Google излеу сиситеманы къурагъан 42-жыллыкъ эр кими капюшонлары бла кенгурушка-куртка, майкала бла тамаша формалы резин чурукъла бла айланады. 2015 жылда

Фейсбукну автору Марк Цукербергни юйюнде бирча кюл бетли футболкаладан толу сау шафы барды.

«Форбс» аны дунианы эм бай адамларыны араларында жыйырманчы жерге салгъанды.

Билл Гейтс. Миллионларындан сора да, эртегиле сайлауна кертичилиги бла белгиледи. 1980 жылдан бери ол жангыз да джинса кёчекле, кёлек эм башы V харфча ачылгъан ёрге жанда кёрюнеди. Аны тюрсюнлерин алышдыруучуду ансы: кёк, къызгылдым неда жашил.

Кийимлери къайсы фирмадан болгъанлары да ангылагъан къыйынды, алай билген адамла багъалыларындан тойюлдюле дейдиле. Интервьюларындан биринде Билл сагъатлары 10 доллар тургъанларын сагъынган эди. Алай юйюнде уа бийик технология гаджетле бла уллу библиотека бардыла.

Былайда **Евгений Касперский**ни да – «Касперский лабораториясыны» генеральный директорун унутуп иймейик. Аны журналистле бла ушагъында: «Мени компаниям, Москвада фатарым бла BMW машина бардыла. Аладан сора жугъум жокъду», - дегени жамауатда терк жайылгъан эди. Касперский тау лыжаланы бек сюеди, баям, анга кёп ахчаны да жояды. Жюрютген а учуз сагъатланы бла белгисиз маркалы кийимлени этеди.

Дарья ЗАВГОРОДНАЯ.
«Комсомольская правда».

Эшмеле

Чам

Самат, бизнеси кюнден-кюнне айнып, кюч ала баргъан къолайлы мюлк иеди. Кеси уа миллет маданиятны, адабиятны жаньча кёрген, жыргъа, тойгъа жетсе, кишиге ал бермеген жарыкъ кёллюдо, чамчыды, лакъырдачыды. Тау адетлени, тёрелени чынтты жакъчысыды.

Ол артыкъда эски халкъ чыгармаланы бек жаратады. Машина бла жолгъа атланса, «Аланланы» жырын салмаса, ашагъаны ичине татымайды, кёлю жарымайды. Анда уа эки эшмели алан къызла деген сёзлени эшитир ючюн, анга къатлап-къатлап тынгылайды.

Алай эте кетеди да, аллай эшмели къызыны кёз аллына келтиредди. Кесини жашау нёгерине чачы белине жете, эки жаурун къалагъына кезиу-кезиу тие баргъан субай санлы алан къызын сайлайды, аны тапмаса, Алауганлай, къатынсыз къаллыкъма, дейди. Ол ниет бла кёп заманын да бошуна оздурады. Тёзген тэш ашайды деп, кесине кёл этдире жашайды.

Не айтсакъ да, излеген кел, эртте болса да, муратына жетеди. Кюнлени биринде Самат автобус тохтаучу жерде аллай тиширууну эслейди, уялгъанын да бир жанына атып, тюзюллей къатына барып, саламлашады. Алайда окъуна танышады. Аты Ариужан болгъанын биледи.

Къыз да жашны жаратады. Арада эки-юч ыйыкъ озгунулай, юйюр къурагъа келишедиле. Жангы айны биринчи кюнюнде, тау адетче, Самат, киеу нёгерле жыйып, Ариужанын юйюне келтиредди. Сийгенле келин отода энци къалгъанда, Самат Ариужанын базыкъ эшмелеринден кёзюн айыралмай турду да, муратыма жетдим деп, алагъа кюлу бла тийип, къызыны желкесинден тебиреп, белине дер эшмелени сылап, тамашагъа къалды.

Жаш, Ариужанын эркетеле, къубулта, кесини кёзлери уа кёзюр ойнай: «Кюн жарыгъым, эшмелеринги седире-тип, къудас чачыным ариулугъун кёрмеге къойсанг а», - деп, белинден тутуп, къаты къучакълады.

Ариужан арсарлы болду. Алай биринчи кече сийгени айтханын этмей амалы жокъ эди да, эрин сёз бла булжуртургъа кюреше, иги кесек мычынды. Ахырында келин, уялгъа да болуп, жалгъан эшмелерин башындан сыдырып алып, Саматха узатды. Ол а, не айтургъа билмей, Ариужанын гымык жюлюннген такайына къарай, симсиреп къалды.

ЛУКЪМАН УЛУ М.

КъМР-ни Культура министерствосу «Кабардинка» къырал академиялы тепсеу ансамбль» къырал казна культура учрежденианы алгъыннгы солисти **МАМБЕТОВ Хасан Птикович** ёлгенини юсюнден бушуу этип билдиреди эмда аны жууукъларына бла ахлуларына къайгы сёз береди.

Ыйыкълыгъа гараскан

26 декабрьден 2 январьгъа дер

КЪОЧХАР. Кёлюгюз чыгармачылыкъ ише тартырыкъды, бирде къоркучулу атламадан да артка туралмай къаллыкъсыз.

Алай бу ыйыкъда уллу низимлыкъ бла тёзюмлюк керек боллукъду.

ТАНА. Даулашланы къурутургъа ахшы заманды. Тохташхан жорукъладан башхача оюмлай билген хунеригиз болушурукъду.

ЭГИЗЛЕ. Ариу тилли боллукъсуз. Къатыгыздагъланы да аны бла кёллерин алыкъсыз. Юйюр жашауууузда да даражагъыз уллулай къаллыкъды.

АЙРЫЧАБАКЪ. Алгъын кюрешип тургъан ишлеригизни бу ыйыкъда жангыдан къолгъа алыгъыз. Чыкъган жумушла артыкъ магъаналы боллукъ тойюлдюле. Алай бараз кюн а хар зат да тап барлыкъды.

АСЛАН. Сизни бир зат да къууандырмаймы тебирегенди? Тёгеригиздегиле къозутханы этедиле, ише таматаларыгыз да тынчылы бермеймидиле? Қарайбыз да, отпускъа барыргъа заман жетгенди.

КЪЫЗ. Аламант ыйыкъды. Кесигизге артыкъ базынулу къыкъган орта кюн къыйыныракъ озарыкъды. Қапанында уа хар зат игиди.

БАЗМАНЛА. Ишлерге кёбюрек тюшерикди, эсепле да къууандырыкъдыла. Орта эм байрым кюнледе ахчаны ызындан артыкъ къууулмагъыз.

АКЪЫРАП. Бу ыйыкъда ишигиз бла байламы жумушларыгыз жетишимли болур ючюн, эски борчларыгызны эм коллегаларыгызны сынамаарын эсигизге тюшюрюгюз.

МАРАУЧУ. Кеси кесигизни ашап турмагъыз. Ол нерва системагызгъа хайырлы тойюлдо. Андан эсе, тренажёр залга атлангыгыз, ол сизге башха затдан эсе игирек болушурукъду.

ТЕКЕМЮЮЗ. Юйюр жашауда тынчылыкъга себеп болгъан кезиуде. Официальный жумушлагъа уа – угъай. Алай бизнеседе жетишимле чыгаргъа боллукъдула.

СУУКЪЫЙ. Бу ыйыкъда къадарны сынамагъыз, жангы ише да башламагъыз. Нек дегенде аланы эсеплерин алгъындан окъуна билирча онг боллукъ тойюлдо. Андан эсе солугъан этигиз.

ЧАБАКЪЛА. Ишлеригизни жангыз кесигиз тамалларга кюрешегиз, баям, муратыгызгъа желталмазсыз. Къатыгызда кёллендирген адамла болургъа керекдиле.

КВН

Кюкю байламлыкны кючлейди

Къашхатауну Маданият юйюнде КВН бардырылганды. Ол посёлканы администрациясыны башламчылыкты бла кыралганды. Аны башчысы Уяналаны Азрет билдиргенге кёре, оюнну мура-ты-коллективлени араларында культура байламлыкъланы кючлеудю эм солуу заманны хайырлы, заууклу оздур билиду.

Районну Культура юйюню залы къаруучуладан толу эди. Ол ингирде сахнагъа Къашхатауну орта школуну, сагъынылган маданият мекамда ишлегенлени, «Нюр» сабий садыны, окуучулары чыгъармачылыкъларыны арасыны коллективлеринден кыралган къауумла чыкыгандыла.

Саулайда конкурсну кезиуеде ала къонакъланы, къараучулары, жюри келечилерин кеслерини энчиликлери, чамны сезгенлери, сахнада артистлеча

жюриете билгенлери бла къуандыргъанлай, сейирсиндиргенлей тургъандыла. Жарык, унутулмазлыкъ сахна оюнла, «Къашхатауну харкюнлюк жашау» деген эм кёп башха номерле кюкюнлю, къуанчны туудура эдиле. Зал да ыразылыкын кызыуу къарсла бла билдиргенди.

Эсеплени чыгъара, «Нюрю» командасы алчылыкыгъа тийишли болганды. Экинчи жерге школну келечилери чыкыгандыла. Ючюнчюню уа Маданият юйюню бла окуучулары чыгъармачылыкъларыны арасы юлешгендиле. КВН-нга къатышханла барысы да дипломла, сыйлы саугъала алгандыла. Ингир къашхатауучулагъа, къонакылагъа да къуанчлы, заууклу байрамгъа айланган эди.

БЁЗЮЛАНЫ Залина,
Черек районну администрациясыны
пресс-секретары.

Байрамны алпында

Назыла орамланы, юйлени да жасайдыла

Жангы жылны байрамыны алпында шахарларыбыз, эллерибиз да бютюн айбат бет аладыла. Ара майданлада назы терекле ариу жасаладыла, Къар аппаланы уллу гинжилери, дагыда алагъа ушаш башха затла орнатылып, уллуну, гитчени да къуандырадыла. Шахарыбызны ара орамларында тюрсюню чыракъла уа жол жанларында ёсген тереклени жасагандыла, ала жауун тамычыладан жылтырагъанча кёрюнедиле.

Кели шиулюкню, Абхазияны, 450-жыллыкъны майданларында, «Восток» кинотеатрны, Кырал концерт залны, Профсоюзланы маданият юйюню, дагыда башха учрежденияланы, предприятяланы, организацияланы арбазлары ариу

жасаладыла. Аланы хар бири да, бир бирине эришгенча, бек омакъдыла. Республикабызны ара шахарына кирген жерледе уа «Жангы жылыгъыз бла!» деген жазуула кёрюнедиле.

Назы тереклени сатыу да къыстау барады. Шахарчыла эмда аны тегерегинде элдеде жашагъанла жашил терекчилкени юйлеринде салыргъа ашыгъадыла. Ала уа быйыл Хасанияда «Декоративные культуры» совхоздан, Нальчикде «Горзеленхоздан», Волгограддан да келтирилгенледиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
СУРАТЛАДА: шахарны орамларында орнатылган назы терекле эмда омакъ сыйфатла.

Суратланы автор алганды.

Учредитель: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика
бёлюмню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 33

Номерге графикте кёре 19.00 сагъатда кюп салынады. 20.00 сагъатда кюп салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Жангоразланы Нажабат - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия- жууаплы секретарыны орунбасары;
Бийчеккуланы Жаннета - (1, 2, 3, 4, -чю бетле), Зезаланы Лида - (9, 10, 11, 12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2100 экз. Заказ №2161
Багъасы 15 сомду

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин аты проспек, 5

электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru